

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет міжнародних відносин

Кафедра журналістики

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ

Завідувач кафедри

Васильченко В'ячеслав Миколайович

_____ 2022 р
« ___ » _____

ДИПЛОМНА РОБОТА

ЗДОБУВАЧА ВИЩОГО ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ «БАКАЛАВР»

СТВОРЕННЯ ЦИКЛУ ПОРТРЕТНИХ НАРИСІВ ПРО ЖУРНАЛІСТІВ
УКРАЇНИ

Виконавець: Павлишина Альона Олексіївна _____

Керівник: канд. філол. наук, доцент

Кравченко Євдокія Григорівна _____

Нормоконтролер: канд. пед. наук, доцент

Остапчук Світлана Сергіївна _____

Київ-2022

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ХАРАКТЕРИСТИКА ХУДОЖНЬО-ПУБЛІЦИСТИЧНИХ ЖАНРІВ	
ЖУРНАЛІСТИКИ.....	6
1.1. Класифікація художньо-публіцистичних жанрів	6
1.2. Нарис як найпоширеніший художньо-публіцистичний жанр в сучасних медіа.....	11
1.3. Художньо-конструктивні та образно-виразові елементи нарису.....	18
Висновки до Розділу 1.....	26
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ДОБІРКИ ПОРТРЕТНИХ НАРИСІВ ПРО УКРАЇНСЬКИХ ЖУРНАЛІСТІВ.....	28
2.1. Написання портретного нарису про журналіста О.М. Кошака «Людина зі світлою душею.».....	28
2.2. Портретний нарис про тележурналістку А.Г.Мазур «Володарка «Телетріумфу» – Алла Мазур.....	33
2.3. Специфіка портретного нарису про тревел-журналіста Д.К.Комарова «Найпопулярніший український журналіст- мандрівник».....	37
Висновки до Розділу 2.	42
ВИСНОВКИ.....	44
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	46

ВСТУП

На сьогодні **актуальним** питанням залишається класифікація жанрових різновидів нарису, що пояснюється новими медіа тенденціями, конвергентністю та взаємопроникністю жанрів, стиранням їх жанрових меж. Дослідники у наш час одностайні щодо популярності цього жанру: попри його значний документально-образний потенціал у поданні соціально актуальних тем, він не витримує конкуренції із жанрами інформаційними та аналітичними у сучасних ЗМІ. Будь-яка журналістська думка набуває своєї форми за допомогою певного жанру. Кожен жанр обов'язково має певну специфіку і журналістські твори не є виключенням.

Художньо-публіцистичні жанри, і нарис зокрема, досліджували такі журналістикознавці, як І. Гаврилюк, О.Глушко, О.Гусева, В.Здорова, Т. Ковальова, Л.Кройчик, А. Тертичний, Й. Тодоров та інші. Вони приділяли увагу теоретичним аспектам дослідження жанру нарису, його жанровим ознакам, типологічним рисам, образності та логіко-раціональній основі подання інформації. Крім того, щедосі ведуться суперечки щодо розмежування в журналістиці понять «нарис» і есе. Саме тому нарис ще називають есе, тревел-текст, подорожнє есе чи подорожній нарис, проблемний нарис, портретний нарис [19, с.10].

Мета дослідження полягає у створенні добірки журналістських матеріалів у жанрі нарису про українських журналістів О.М. Кошака, А.Г.Мазур, Д.К. Комарова.

Визначена мета передбачає такі **завдання**:

1. Охарактеризувати систему художньо-публіцистичний жанрів.
2. Визначити специфіку жанру «нарис» та його різновидів.
3. Розглянути теоретичні засади підготовки журналістських матеріалів у жанрі нарису.

4. Обґрунтувати потребу підготовки власного журналістського продукту у жанрі нарису на основі аналізу інформаційного ринку;

5. Створити власні журналістські матеріали у нарисових жанрах про українських журналістів О. М. Кошака, А.Г.Мазур, Д. К. Комарова.

Об'єктом дослідження є система художньо-публіцистичних жанрів у журналістиці.

Предметом дослідження є особливості створення добірки портретних нарисів про українських журналістів О. М. Кошака, А.Г.Мазур, Д. К. Комарова.

Методи дослідження. Головним методологічним інструментарієм дослідження стали такі методи: історико-порівняльний, структурно-функціональний, контент-аналізу та моніторингу, а також метод узагальнення. Окрім цього – метод аналізу – для оптимізації характеристики та типології журналістських жанрів, їх особливостей. Застосування порівняльного методу дало змогу з'ясувати сучасний стан трансформації нарису в українських ЗМІ. Структурно-функціональний метод разом із застосуванням між дисциплінарного підходу прислужився у визначенні та для виокремлення місця й ролі нарису в системі жанрів журналістики та процесах комунікацій з громадськістю. Методи моніторингу і контент-аналізу дали можливість виявити основні цільові аудиторії, на які спрямовані художньо-публіцистичні жанри журналістики, здійснити аналіз публікацій. Метод узагальнення застосовано під час опису результатів роботи з метою формулювання ґрунтовних висновків.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що матеріали і результати роботи поглиблюють знання зі специфіки художньо-публіцистичних жанрів журналістики, оскільки вони у сучасних медіа змінюються і трансформуються. Крім того, поглиблено розмежування різновидів нарису. У науковий обіг введено нові художньо-публіцистичні практики – створені автором портретні нариси про українських журналістів.

Практичне значення отриманих результатів полягає в можливості використання результатів роботи у подальшому вивченні різновидів нарису та його трансформації в онлайн-журналістиці. Використання фактичного матеріалу, теоретичних положень та висновків роботи буде доцільним у викладанні журналістикознавчих курсів, при підготовці науково-методичної літератури. Також результати дослідження та створені автором нариси про українських журналістів можуть бути корисними й у культурно-просвітницькій діяльності.

Структура й обсяг дипломної роботи. Дипломна робота складається зі вступу, 2 розділів (6 підрозділів), висновків до розділів, загальних висновків, списків використаних джерел і додатків. Загальний обсяг роботи становить 49 сторінок, основний текст викладено на 46 сторінках.

РОЗДІЛ 1

ХАРАКТЕРИСТИКА ХУДОЖНЬО-ПУБЛІЦИСТИЧНИХ ЖАНРІВ У ЖУРНАЛІСТИЦІ

1.1. Класифікація художньо-публіцистичних жанрів

Як зазначає В.Й.Здоровега: «Журналістська праця – це не просто вміння вправно написати замітку чи статтю, хоча ці ази ремесла треба засвоїти, а своєрідний спосіб сприйняття світу, спосіб бачення реальності, спосіб мислення і світовідчуття, спосіб існування й усвідомлення себе у неспокійному житті» [19, с.10]

Слово «жанр» (від франц. genre — рід, вид) є багатозначним. Широко вживається у мові. Тут під словом розуміють вид, рід, стиль і літературний твір

Визначальними характеристиками літературної форми вважаються різноманітні структурні елементи літературного твору, у тому числі предмет відображення, тип мовної організації твору, тип структури твору.

У публіцистиці під жанром розуміють «установлений вид твору, що склався історично і відзначається особливим способом засвоєння життєвого матеріалу, що характеризується чіткою структурою» [26, с.135].

Нині саме поняття «жанр» є доволі умовним. Його бачення як історично сформованої категорії переглядається внаслідок включення в журналістський твір елементів різних жанрів. Труднощі з чіткою жанровою атрибуцією спонукають журналістів-практиків до використання нейтральних термінів – «текст», «матеріал» або «стаття», що не вирішує питання бодай умовної класифікації, а навпаки ще більше заплутує дослідників і дещо меншою мірою – читачів, для яких важливо, щоб контент був просто цікавий.

У журналістиці різні типи новин поділяються на інформаційні, аналітичні та художньо-публіцистичні. Традиційно до видів інформації належать різноманітні форми заміток, кореспонденцій, інтерв'ю, репортажів, звітів, тобто матеріалів, основним завданням яких є інформування, відтворення, опис фактів, подій, явищ, передача поглядів людей на актуальні проблеми.

Матеріали аналітичного типу включають коментарі, аналітичні кореспонденції, різноманітні статті, огляди, листи, рецензії.

Основною метою цих робіт є аналіз і розуміння подій, у тому числі вже готових текстів: виступів політиків, науковців, наукових і мистецьких робіт, новинних публікацій. Саме в цих жанрах можуть переважати критичні підходи та суперечки.

Третя категорія –художньо-публіцистичні жанри. До них належать різного роду нариси, есе, памфлети, фейлетони.

Художньо-публіцистичні жанри – тип журналістики, який органічно поєднує мистецтво та журналістику для ефективного вирішення завдань.

Жанри мистецтва та журналістики включають есе, памфлет, фейлетон та інші модифікації так званої художньої журналістики.

1. Відображення різних рівнів суспільних відносин у художньо-публіцистичних жанрах: менше «людина-людина» і «людина-я сам», більше «людина-соціальні групи» та «людина-суспільство».

2. Художньо-публіцистичні жанри – це синтез емоційно-образних, раціональних і пізнавальних відображень дійсності, науки і мистецтва, культури і соціології.

3. Художньо-публіцистичні тексти мають свої стилістичні особливості.

Інформаційна функція визначає таку якість тексту, як документальність та об'єктивність. Впливають функції, пов'язані з оцінкою, експресивністю, емоційністю, полемічністю.

Ці жанри походять із публіцистики, мають логічне й раціональне походження та походять із вигаданих образів. Художній і публіцистичний

тексти – це ціле, в якому публіцистичний і образний компоненти доповнюють один одного.

Художньо-публіцистичні жанри є синтезом початків журналістики та літератури.

В основі художньо-публіцистичних жанрів лежить документальність, але визначальним є враження автора від цього факту. Способи подання фактичного матеріалу:

- типографіка – вид узагальнення публіцистичного мистецтва. Це відображення персонажів і явищ в універсальній та індивідуальній формі за їх внутрішньою логікою, з певного світогляду. Типізація передбачає не тільки узагальнення, а й надання конкретних характеристик;
- авторська інтерпретація: подавати факти з власним розумінням, ділитись особистими почуттями, висловлювати ставлення до головного героя, прогнозувати розвиток подій;
- інтерпретація зображень: створити документальний образ за допомогою серії асоціацій та уявлень.

Замальовка – найкомпактніший вид художніх новин, що виражає авторське враження від події, поєднуючи інформацію та образи, замальовки з натури. Замальовки зазвичай розповідають про тривіальну одиничну подію, надають їй чудову семантику, підсилюють (суб'єктивно, звичайно) її зміст.

Нарис – основний жанр журналістики, який дає оперативні відгуки на важливі події в суспільстві, розкриваючи профіль цікавої людини, створюючи портрети колективів, розповіді про життя, звичаї людей певного регіону країни. Цей тип позначення є своєрідною рольовою спеціалізацією в журналістиці. Стилiстичні види включають приклади портретів, запитань, подорожей, науково-популярних тощо[26,с.256-257].

«Есе – невеликий за обсягом короткий прозовий твір, якому властива довільна композиція, що виражає погляди та враження автора з певної нагоди чи питання і не претендує на вичерпне й остаточне пояснення предмета». Завдання цього жанру – надати інформацію чи пояснення[26,с.130].

Основними ознаками есе є невеликий розмір, невизначений обсяг та унікальна манера викладу.

«Фейлетон– жанр сатиричної публіцистики, що розкриває комічний характер негативних фактів і явищ реального світу, становить собою «невеликий літературно-публіцистичний твір, у якому висміюють та засуджують якісь вади»[26,с. 424]. Основним засобом фейлетоніста є художній образ. Автор має створити образ негативного явища, події, героя, і зрозуміти цей образ, визначивши дві найважливіші характеристики: з одного боку, він показує його соціальну шкоду, а з іншого – комічний характер. Остап» Вишня створив приклад такого типу та назвав його «усмішка».

«Памфлет– публіцистичний твір сатиричного характеру, спрямований проти якого-небудь політичного або суспільного явища чи окремої особи» [26,с. 288].Це жанр гостро викритої новинної сатири, в якій сатира стає сарказмом, повністю заперечуючи предмет роздумів. Цей жанр має ознаки документалізму та злободенності.

Фундаментальною частиною у замітках є факт. Зазвичай замітка і починається з нього, а навколо ґрунтуються деталі.

Журналістика – досить складна та практична наука. Журналісти щодня повинні доводити свою компетентність, винахідливість, творче мислення та вміння писати на практиці. Але з цією ідеєю важливо не втратити свій оригінальний стиль і цілі, які журналісти ставлять перед собою, щойно зайшовши в цю творчу студію.

На думку М. Бахтіна, «жанр завжди і той, і не той, завжди старий і новий одночасно. Жанр відроджується і оновлюється на кожному етапі розвитку літератури і в кожному індивідуальному творі цього жанру» [4, с.178–179]. Це повною мірою стосується не тільки літератури, а й жанрів журналістики.

Про майстерність журналістів можна судити з різноманіття типів. Тому що текст в новинах має більше художнє спрямування, ніж аналіз і тип інформації. Ці матеріали популярні у читачів своєю легкістю, простотою, спритністю, тонким гумором і особистим, вишуканим стилем автора.

Мистецькі та новинні матеріали ближчі до людей і легші для сприйняття. У цих текстах можна задати сумнівні запитання, описати цікаву людину, розмалювати її подоби та риси характеру, розповісти про несподівану подію чи захоплюючу подорож.

Жанри видозмінюються не тільки через збільшення колективного творчого досвіду редакційних колективів. Вони відповідають конкретним запитам соціальної реальності, до того ж з капіталізацією суспільства і зростанням конкуренції серед редакцій видозміна жанрів відбувається ефективно і прискореними темпами.

Дослідники справедливо зазначають, що існуюча класифікація до певної міри досить умовна, оскільки жанри трансформуються, переходячи як усередині однієї групи, так і власне ламаючи колись чітко визначені межі жанрових груп» [риж, с. 11]. Паралельно з усталеною і навіть, як дехто каже, застарілою класифікацією жанрів функціонують інші, новаторські й нерідко дискусійні концепції. Зокрема, Л. Кройчик переконаний, що будь-який публіцистичний текст неодмінно включає в себе три компоненти: 1) повідомлення про новину чи проблему, що виникла; 2) фрагментарне чи ґрунтовне осмислення ситуації; 3) прийоми емоційного впливу на аудиторію (на логіко-понятійному чи понятійно-образному рівні)

Історія жанрів української журналістики досліджена вкрай недостатньо і очікує спеціальних наукових розробок, де на конкретних прикладах простежувалася б еволюція кожного жанру в певних історичних умовах. Тим часом, незважаючи на досить вузькі канонізовані межі жанрів, журналістська практика доводила можливість сміливого експерименту з жанровою системою по суті. Траплялося так, що в одній великій публікації поєднувалися репортаж та інтерв'ю, нарис і суто авторська аналітика, ставлення до певної події.

Нині класична система жанрів з поділом на інформаційні, аналітичні та художньо-публіцистичні досі залишається провідною, хоча і в цю схему намагаються внести корективи. Намагання кардинально переглянути її, запровадити новий розширений жанровий поділ чи механічно перенести

іноземні класифікації на вітчизняну практику не завжди приносять очікуваний результат.

1.2. Нарис як найпоширеніший художньо-публіцистичний жанр у сучасних медіа

Нарис – складний і багатогранний жанр. Вільна і гнучка форма дозволила йому зайняти і відігравати важливу роль у розвитку літератури та публіцистики.

Його називають «королем» жанрів мистецтва та журналістики, тому що він вимагає особливих навичок публіциста, володіння словами, вміння аналізувати й узагальнювати факти, а також бачити й позначати найважливіші тенденції життя. Без цього жанру журналістика була б набагато гіршою і переважно інформативною, а не креативною.

Нарис може функціонувати як в публіцистиці, так і в художній літературі. У журналістиці нарисом зазвичай завершується вивчення жанрів, класифікованих за структурною, складністю та функціональною різноманітністю. І навпаки, у літературознавстві з нарису починається розгляд прозових жанрів.

Нарис іноді називають найменш унікальним видом мистецтва і найбільш обширним жанром журналістики. Відмінність нарису як жанру художньої літератури від публіцистики полягає у відмінності між невіршеним (художнім) та адресним (документальним, новинним) нарисом.

Нариси точно відображають факти та явища соціального значення, а також типові уявлення про певні соціальні групи суспільства, чії ідейно-художні структури поєднують риси художньої літератури, соціологічних, соціально-економічних та філософських досліджень (зазвичай у інтерпретаціях новин).

Термінологічні суперечки тривають навколо понять «нарис» та «есе». З одного боку, в європейських мовах немає слова «нарис» – все документальне

називається есеїстикою. Використовуються й інші назви – есе, тревел-есе, проза тощо.

Важливою відмінністю є те, що висловлюючи конкретну проблему найважливішим аспектом є особистість автора та його бачення проблеми.

У нарисах зазвичай зображується бачення автором життя, яке стало предметом його інтересу. Наприклад, явище із життя, подія чи факт, що викликають сумніви, які автор у тексті може приховати.

Нариси часто називають «народними веселими історіями». Це художньо-публіцистичний жанр, де автори описують реальні події та факти, фрагменти призначені для спрощення «тривожних новин».

Нарис може бути написаний в різних стилях, що містить правдивість і точність інформації. Він також повинен відповісти на головні питання:

Хто бере участь?

Що сталося?

Момент, коли це сталося?

Де це сталося?

Чому це варто відзначити?

Чому це цікаво і важливо?

Як це сталося?

Як це вплине на читачів?

За обсягом нарис наближається до невеличкого оповідання, новели, але позбавлений чіткої, завершеної фабули, обов'язкової для новели, притаманної оповіданню.

З тематики розрізняють декілька видів нарису:

1. портретний нарис – розповідь про людину, його життя, погляди;
2. проблемний нарис – автор перш за все аналізує важливу проблему в її проявах через дії людей. Тому людина залишається на другому плані.
3. науково-популярний нарис розповідає про наукову проблему глибоко і доказово, але доступно і популярно.

Водночас у нарисі можуть поєднуватися риси різних жанрів, наприклад, репортажу, звіту, зарисовки, кореспонденції. Це говорить про жанрову свободу нарису, його рухливість. Дозволяє авторові міняти тональність оповідання, ритміку викладу за умови композиційної, сюжетної і стилістичної єдності матеріалу.

Портретні нариси висвітлюють певний аспект людської концепції, розкривають внутрішній світ головного героя, його психосоціальні спонукання до дії, особистість і типовий характер. Автор аналізує характер головного героя.

У портретному нарисі необхідно вказувати на деталі, які відрізняють його від інших.

Переважно, це короткий зміст біографії, опис людських якостей, тому портретний нарис – це більше літературний, аніж публіцистичний жанр.

Головний герой портретного нарису – людина, змальована досить типово для свого часу, риси якої поєднуються з оригінальністю мислення та оригінальністю темпераменту.

Автор змальовує не тільки зовнішність героя, а й життєві ситуації з його участю, його дії. У портретному нарисі можуть бути подані інтерв'ю, монологи та принцип мислення особистості. Також мають значення професійні дані про людину, її інтереси, захоплення.

Тому можливість загального образу особистості значно розширюється, якщо автор займається соціологією і психоаналізом особистості.

У портретному нарисі ми приділяємо досить багато уваги біографії героя, але необхідно пам'ятати, що розповідати про всі подробиці його життя недоречно.

Варто звернути увагу лише на деякі важливі аспекти в житті, які є втіленням авторської думки та підкреслюють вражаючі події із життя та впливають на формування його характеру.

Таким чином, образним суб'єктом у портретному нарисі є сама особистість та універсальність. Автору портретного нарису доручено розкрити

внутрішній світ людини, показати її особистість, підкреслюючи характеристики та особливості. Наприклад, як у зразку портретного нарису: «Є багато різних цікавих людей, які досягли ужитті чимало, які є прикладом того, як втілювати в життя свої мрії, творити для людей прекрасне, бути гідною людиною і патріотом.

Я хочу розповісти вам про чоловіка, який став відомим завдяки музиці. Святослав Вакарчук – український музикант, вокаліст, композитор, автор власних пісень, лідер і засновник рок – гурту «Океан Ельзи», заслужений артист України, кандидат фізико-математичних наук, громадський діяч Святослав має темне, витке волосся, з-під якого видніється його високе чоло. Це свідчить про те, що він дуже розумна та винахідлива людина. Музикант має ясний, відкритий і проникливий погляд. Виразні, карі очі весело дивляться з-під тонких та довгих бровей. Його щира та відверта посмішка дарує радість усім людям, а оригінальний, злегка захриплений голос і відмінну музику обожають мільйони шанувальників. Святослав має невисокий зріст та середню статуру. Музикант надає перевагу зручному вбранню, а також його одяг відповідає обставинам, в яких він перебуває.

Кожен з нас шукає свій ідеал. Це може бути людина, твір мистецтва, витвір художнього слова, літературний герой, а для мене ідеалом є Святослав Вакарчук»[30].

Проблемні нариси бувають економічними, соціологічними, філософськими, екологічними, судовими, дискусійними.

Предметом роздумів у цьому типі є проблемна ситуація. Автор стежить за її розвитком у своїх публікаціях. За своєю логічною структурою нарис може бути схожим на статтю. Причина такої подібності головним чином у відображенні принципу проблеми, яка домінує. Як і у статтях, у проблемних написах автор визначає причину проблеми, намагається виявити подальший розвиток проблеми та знаходить рішення. Звісно, це визначає багато характеристик, до якого б жанру ми не намагалися його віднести.

У той же час проблемні нариси завжди можна легко відрізнити від проблемних статей. Найважливіша відмінність полягає в тому, що в проблемному нарисі розвиток проблемної ситуації ніколи не подається, так би мовити, «голо», тобто у вигляді статистичних закономірностей чи узагальнених суджень, висновків тощо, які притаманні в статті.

На поверхні тієї чи іншої діяльності, яку досліджує автор, проблеми часто проявляються через конфлікт (або конфлікти), через суперечливі інтереси людей. Вивчаючи ці конфлікти, їх розвиток, він може проникнути в суть проблеми. Таким чином, спостереження за розвитком конфлікту в статті часто супроводжується різноманітними переживаннями героя та автора статті.

Щоб зрозуміти природу того, що відбувається, журналісти часто використовують різноманітні асоціації, схожість, відхилення. У нарисах це звичайна справа, але вони непотрібні у статті. Неможливо писати проблемні нариси, не розуміючи сфери діяльності, яка в них порушується. Лише при глибокому розумінні характеру справи автор може точно зрозуміти суть досліджуваної ситуації та відповідно описати її у статті.

Проблеми, з якими стикається суспільство в конкретному вимірі часу є актуальними для художньо-публіцистичних жанрів.

Автор тут завжди активний: він вільно веде безпосередній діалог з читачем, використовує історичні, числові, статистичні знання для роботи.

Спершу варто визначити проблему ситуації, а тоді висловлювати погляди та підтримувати їх власними знаннями, офіційними даними та художніми засобами.

Подорожній нарис утворився набагато раніше за інші. В його основі лежить розповідь автора про подорож, про те, що він побачив і почув. Характерним для подорожнього нарису є те, що ми поступово підходимо до обговорення об'єкта дослідження.

Насправді, подорожуючи, публіцисти спостерігають за людьми в ситуаціях, фіксуючи факти і події, відображаючи їх крізь призму особистого

спостереження. Також можливо поєднати елементи портретів і проблемних рефератів.

Нариси можуть містити епізоди з описом зустрічей, розмов, стосунків, опис соціальних і природних умов життя та середовища й міркування про них.

Відображаються переважно три типи комбінацій у подорожніх нарисах: хроніка(хронологічний опис явища, події, життя людини);структура, на основі причинно-наслідкової логіки (дослідження, аналіз, немає точної хронологічної історії);вільна форма написання (складні асоціативні зв'язки та метафоричні узагальнення з різними методами та засобами).

Реальність у подорожньому нарисі не тільки фіксується, а й зображується образно. Есеїсти створюють власний образ на основі фактів, описуючи певний період життя. Цей жанр представляє реальну модель мистецької журналістики. Однією особливістю літературного оформлення є різноманітність троп. Серед найбільш популярних і вживаних є прізвища, метафори, порівняння, іншомовні слова, риторичні образи, протиставлення, іноді – алегорія, сатира, гіпербола.

Сьогодні цим видом роботи займається велика кількість блогерів: пишуть пости про свої подорожі, діляться корисними посиланнями, описують цікаві місця, традиції та особливості країни. Розповідають історії з великою кількістю фотографій, іноді показуючи таблиці та графіки, порівнюючи, сперечаючись, переконуючи.

До особливостей нарису можна віднести:

- невеликий розмір;
- немає чіткого і завершеного сюжету;
- художньо-публіцистичний стиль;
- основна мета – продемонструвати та пояснити особливо важливі або нові, раніше невідомі факти;
- виклад наукових фактів чи суспільних явищ ґрунтується на сюжетному розвитку в ньому людей (введення персонажів у оповідання робить твір художнім);

–використання художніх засобів, таких як епітети, метафори, метонімія, іронія, рефрени, порівняння.

Саме такі художньо-виразові засоби використано у зразку подорожнього нарису: «Київ вечірній. Як правдиво каже реклама – «це вам не цукерки». Дорогою до метро вирішила знайти того бандуриста, який грає біля Хрещатика, і якого я бачу кожного разу, як приїжджаю. Його, на велике розчарування, не було. «Прибитій дорозі» лише сумно лежала бандура і картонна пошарпана коробка для копійчин. Купа табунних ніг дисонансно стукотіли біля музичного інструменту, який благальними витертими струнами дивився на мене. Раптом я чомусь проїнялася всім боєм того старезного дерева, що тепер нужденно, пригнічено мерехтіло випаленими українськими візерунками на колись живій шкірі, а тепер знеціненій деревині для перехожих та безцінній матерії для загубленого музики. Мурашки влаштували забіг по моїй шкірі, коли я уявила можливу історію цієї бандури. Зробила фото на пам'ять. Не дочекавшись бандуриста, пішла геть»[30].

До сьогодні природа нарису остаточно не визначена. Різні вчені визначають його особливості по-різному.

Наприклад, Олена Гусева у своїй книзі «Внутрішня жанрова типологія прози» говорить: «Нарис може належати і до художньої літератури, і до публіцистики»[11, с 2].

Дослідники І. Янська та Е. Кардін зазначали, що нарис рухливий і багатоваріантний, занадто часто змінює шкіру і швидко оновлюється. Постійне оновлення цього жанру й ускладнює його вивчення як такого. Це жанр, який синтезує в собі роздуми і опис. Жанр, в якому потрібно через вигадане розкривати дійсні факти.

Знання про основне завдання і функцію такого жанру, як нарис, допоможе прояснити та побачити тонку лінію, якої автори повинні дотримуватися, коли пишуть свої роботи.

У всьому цьому важко знайти місце поєднання літератури та журналістики. Адже ці два поняття з часом тісно переплелися. Як вже

зауважилося раніше, це тому, що нарис завжди оновлюється, завжди формується як жанр, знаходить нові образи та нові межі.

Демонстрація та пояснення раніше невідомих важливих явищ – ще один компонент будь-якого жанру. Цей процес розвитку закладений у самому жанрі. Якщо в нарисі є таке завдання, то за кілька років він вийде на інший рівень разом з новими функціями.

Якщо в будь-якому художньому творі фантазія виходить за межі думки, тобто задум автора не настільки важливий і читач хоче продовжити розповідь, то у формі нарису, натомість, думка та ідея переважають над уявою автора, тому його думка вважається більш чіткою.

Пояснити, що таке журналістика, а що література, окремо не важко. Але, ми вважаємо, їх точкою дотику і є нарис. Жанр, який змінюється та оновлюється. Важливим критерієм диференціації жанрів журналістики є особливості літературно-стилістичних засобів вираження задуму. Набір творчих прийомів і засобів, що є природними і притаманними одним жанрам, може категорично не підходити іншим.

Отже, з усього вище переліченого можна зробити висновки, що нариси щодня вбирають свіжі фарби. Все залежить від автора, хто є оповідачем, і його мотивів – що він хоче сказати реципієнту.

1.3. Художньо-конструктивні та образно-виразові елементи нарису

Як ми уже знаємо, нарис має характеристики, притаманні багатьом творам мистецтва. Він спирається на найкращі художні прийоми у зображенні дійсності із власними інструментами публіцистичної поетики.

Художні засоби через зображення, як правило, включають пейзажі, художні деталі, мовні особливості, діалоги, портрети тощо.

Їх основна функція – діяти як своєрідний сполучний міст, що з'єднує тексти між собою. Використовуючи різноманітні прийоми художньої виразності, митці мають багато можливостей у вираженні

життєвих явищ, передачі найтоншого стану людської душі, зображенні докiлля, зображенні персонажiв iз яскравими деталями та мовними особливостями.

Так вiдтворюються «фрагменти» реальностi в рiзноманiтних уявленнях. Крім того, створюються важливі передумови для естетичного сприйняття дiйсностi читачем.

«Природа художньої виразностi реалiзується головним чином у формуваннi специфiчного естетичного феномена, в залученнi читача, слухача, глядача у естетичне переживання, в комплекс естетичного сприйняття. Подiбне залучення в спiвпереживання передбачає не лише знайомство читача з документально-виразними фактами, не тiльки логiчно переконливе з'ясування їх соцiально корисних i соцiально-негативних зв'язкiв, але й використання документальних даних в особливiй художньої iнтерпретацiї. Остання передбачає прагнення i здатнiсть автора поставити документальнi фрагменти в такий контекст їх авторського сприйняття, в якому цi фрагменти набувають додаткового об'ємний i багатозначний естетичний змiст» [26, с. 435].

Пейзажi в нарисах використовуються не тiльки як прикраса чи фон. Його можливостi дуже великi. Пейзаж може використовуватися як опис мiсць i ситуацiй, життєвих ситуацiй, знiмає напругу iсторiї, ставить проблеми соцiальної значущостi, передає певнi емоцiї до читачiв, показує внутрiшнiй стан головного героя твору i, нарештi, служить композицiйним елементом.

Форма i спосiб використання пейзажної замальовки значною мiрою залежить вiд цiлей i завдань, якi стоять перед репортером.

У нарисi Миколи Климонтовича «Рум'яне мiсто» немає детальних пейзажних замальовок, але кожен пейзажний штрих має своє специфiчне призначення у творi. У першому випадку для розмежування мiсцевостi використовується краєвид: «День хилиться до раннiх сутiнках, в'ється перший буревiй, поривами налiтає вiтер, ви стоїте

перед замкненими готелем, в якій мали надію прийняти гарячий душ, і податися вам нічого нікуди ...; поземка тим часом перетворюється натурально в заметіль, мороз під двадцять, справу до п'яти, і, озираючись по сторонах у пошуках хоч таксі, яких тут, звичайно ж, не заведено, ви помічаєте неймовірну картину: з усіх кутів у валянках з калошами, тілогрійках і вушанках їдуть по сніжних мостовим люди – на велосипедах ... »[30].

У іншому нарисі передано пряме авторське враження: «Крізьзавісу на вікні низько било сонце, я відсмикнув її. Снігопад вірш. Прямо переді мною темніла вода не завмерлогоще озерного затону, на березівгоровитертою днищами одна на одній лежали старічовни. Навпаки– з щільнопригнанихсторчтемнихсирихдощокпаркан, що переходить у стіну сараю, і стіна цайшла у воду. І просто в воду ж відчинялися в ційстінідверцята– російськаВенеція»»[30].

У третьому – для порівняння: «Колись, у слепцовськіє часи, Осташков славився раками, сметком і маринованими минь. У наші дні раків, як і міні, зробилося мало, їм потрібна чиста вода, зате далеко за межами околиць гуляє чутка про неймовірне достатку в озері вугрів»[30].

У четвертому – задля того, аби описати шлях, використовуються стилістичні засоби синтаксису – речення з однорідними присудками, уточнюючими обставинами тощо: «Обитель – на острові Столобенском, туди веде мальовнича дорога, що в'ється крізь сосновий бір. Вона пірнає в якийсь яр, зринає в якомусьдуже благопристойно що дивиться в сніжномупокривіселі, огинає його по околиці, і, не помітивши як, вив'їжджає на вузький міст і підіймається круто вгору, опиняючисьраптомпідмонастирськимистінами. Навколо на сусідніх островах видніються і сям і там запорошені села, а монастирпіднесений над озером. Затоку та заплавивже заморозив, хоча вода на самому озеріще чиста, і в затоні видно одинока постатьрибалки. Пейзаж самийзаспокійливий»[30].

Ці та інші пейзажні замальовки присутні в багатьох різновидах нарисів, створюють не лише унікальний фон для новинних подорожей, а й поетичну

суть історії. За допомогою пейзажів автор відтворює картини, характеристики та особливості давньоруського міста, зображує побут людей.

У подорожніх нарисах необхідно використовувати краєвиди:

- для географічної вказівки, де проводиться дія;
- зображення місцевості, щоб читачі краще зрозуміли природні умови життя людей, екзотичність;
- зображення подорожей, що використовуються для динамічного опису змін;
- аби зафіксувати різні природні явища .

У портретному ж нарисі пейзаж може нести як контекстне, так і смислове навантаження, відкриваючи нове про людину. Ось, наприклад, книга Олега Блоцького «На лезі бритви» про відому альпіністку Рано Сабірову та її пригоду через Гіндукуш із Пакистану через Афганістан до Таджикистану. Її супутницею була американка Фріда.

Перший пейзажний ескіз описує небезпеку початку маршруту: «Три дні експедиція по вузькій стежці піднімалася все вище і вище в гори. Люди йшли по маленькому уступчику, постійно притискаючись до скель. Часом він був настільки вузький, що стопу доводилося ставити на ребро. І якщо зірнешся, то ніхто і ніщо не допоможе» [10, с.37].

Небезпека збільшується у наступній замальовці: «На четвертий день експедиція вийшла під перевал. Починалося царство льодів і заповнених тріщин. І ось тут-то суцільний низкою, немовнеприборкана лавина з гір, пішли неприємності» [10, с.58].

У цьому тексті була використана подібна функція порівняння. Журналісти повідомляють, що Рано Сабілова та її американські колеги безнадійно відстають від своїх лідерів під час важкого переходу. Автор-нарисовець передає ті катастрофічні умови для жінок через зображення суворого середовища: «Три величезних, непідйомних тюка залишилися лежати на снігу. Навколо на всі боки тягнулися гори, шлях через які був невідомий. Зв'язки із зовнішнім світом не було. Йшов мокрий холодний сніг, поривами дув

крижаний вітер, і допомогичекатибулонізвідки ... Справа йшла до вечора. Мороз опустився до 20 градусів. Жінки, розбивши намет, забралися всередину. Там, обнявшись, вони дали волю сльозам. Вони плакали і абсолютно не соромилися своїх сліз. А маленька палатка була крихітною кольоровою крапелькою на тлі величезних зламів величезних гір, вічних льодів і стрімких прірв» [10, с.94].

За допомогою контрастів автору вдалося описати внутрішній стан альпініста, передавши не лише страх перед невідомим, а й відчай. Звернення до природи спонукає журналіста до розгляду філософського проекту, що відображає особливість світогляду автора, з одного боку, і героїчність твору – з іншого. «Саме в таких суворих і величних горах людина з особливою гостротою починає відчувати себе мікроскопічною піщинкою світобудови, крихітною часткою вічного світу, який він, як не пнеться, а до кінця зрозуміти все одно не зможе. І він чітко усвідомлює, що з природою жартувати не можна, переоцінюючи свої сили. Гори за ценою однієї миті покарають. Цивілізація залишилася десь далеко-далеко. А тут – свої закони. Але альпіністи не здалися. Увесь час, коли альпіністи намагалися знайти дорогу в Афганістан, піднімаючись на гору, їх об'єднувала духовна ніжність» [10, с.96]. Іноді їхні шляхи могли розійтися. Але вони, незважаючи на всі свої відмінності, йдуть на крок далі, придушуючи прояви егоїзму, відчаю і страху.

Автор використовує пейзажні замальовки:

- аби зобразити барвисту сцену (природний фон);
- через контраст передати всю небезпеку лазіння;
- висловити свої почуття, від смутку і відчаю до надії;
- показати подолання природи, як труднощі можуть духовно зблизити людей;
- показати не лише духовну силу, а й характер.

Наявність делікатних пейзажних замальовок в портретних нарисах є швидше винятком, ніж правилом. Адже увага митця більше зосереджена на

біографічних аспектах життя людини, розкритті її характеру, вияві психологічних особливостей тощо.

Тому, якщо в тексті нарису присутні пейзажні компоненти, вони часто використовуються як фон для характеристики місця дії. Елементи пейзажу потрібно вводити в портретні нариси лише тоді, коли без цих засобів виразності неможливо передати атмосферу того, що відбувається, не проникнути в суть людського світогляду, не з'ясувати ставлення людини до світу. У цьому випадку осмисленим елементом стає пейзаж.

Щодо використання пейзажів у портретних нарисів, то можна зазначити, що вони слугують для:

- створення контрасту між внутрішнім станом головного героя та навколишньою природою;
- використання як засобу розкриття природи людини;
- використання як фону для портрета героя;
- використання як прийому розкриття світогляду героя тощо.

Компоненти ландшафту вкрай рідко зустрічаються у нarisі, про який йдеться. Це тому, що тут виділяється думка автора.

Пейзажі, однак, можуть бути використані як експозиції, наприклад, у розслідувальному нarisі Олександра Екштейна «Оргії в місті мертвих». Опрацювання статті починається з пейзажного живопису: «Весняний таганрозький парк був гарний тією красою, від якої ні з того ні з сього починають плакати жінки, напиватися чоловіки і вити собаки. Понякін, старший інспектор карного розшуку в славному місті Таганрозі, і я сиділи на лаві не дарма. Коли на початку алеї з'явилися двоє молодих чоловіків, Понякін внутрішньо напружився, а зовні розслаблено насолоджувався пейзажем...»

У цьому випадку краєвид виконує подвійну функцію:

- з одного боку, він чітко визначає місце і час операції;
- з іншого – стає своєрідним прикриттям для агентів, які займаються розшуком наркоторговців.

Як художній засіб постановки питань соціальної значущості пейзажні компоненти можуть бути використані в нарисах на екологічну тематику.

У малюнку краєвиди можуть бути:

- як художній інструмент для порушення важливих соціальних проблем;
- відтворенням суспільного життя людей.

Тому пейзаж у малюнках використовується не тільки як прикраса або своєрідний фон. Його можливості дуже великі.

Пейзаж може бути використаний як опис життєвих ситуацій, постановка проблем соціальної значущості, передача читачам певної емоції, показання внутрішнього стану головного героя твору і, нарешті, як композиційний елемент.

Форма і спосіб використання пейзажних замальовок багато в чому залежатимуть від мети та завдань журналіста, а також від типу малюнку.

Деталі в малюнку є одним із засобів, за допомогою яких можна типізувати мистецтво. За допомогою вдало знайдених деталей можна передати особливості зовнішності, мови, поведінки людини тощо. Опукло і наочно описати ситуацію, місце дії, будь-який предмет і, нарешті, все явище.

Звичайно, це вимагає від художника особливої обережності. Саме для відтворення цих «дрібниць» багато письменників і журналістів ведуть блокноти, які містять найпереконливіші деталі, які можна використати у своїх малюнках. Яскравими деталями можна замінити цілі описові фрагменти, вирізаючи непотрібні та незрозумілі деталі.

До основних характеристик деталі можна віднести її візуальні можливості та специфічність. Деталі також можуть бути ефективним засобом образів у малюнку.

У малюнках використовуються не тільки важливі деталі, але й невідповідні деталі. Основних, характерних деталей часом недостатньо. А незначні деталі, самі по собі малоцінні, набувають у контексті важливості, необхідності і дуже важливого.

Крім того, незначні деталі можуть підготувати читача до підтримки сприйняття деталей, або створити певний контекст, з якого буде створено загальне враження про описуваний сегмент дійсності. Тому не можна зменшувати цінність невідповідних деталей. У нарисі, якщо автор навіть деталізує первинні, другорядні, непрямі деталі, вони стають основними, головними в художньому образі, бо привертають увагу читача.

Таким чином, особливість роботи журналіста з деталями полягає в ретельному відборі найхарактерніших деталей, з одного боку, і мистецтві відтворення їх у тексті, з іншого. Все це може надати описуваному малюнку виразність, конкретність і образність.

Характеристика портрета безпосередньо пов'язана з психологічними особливостями індивідів. Власне, зовнішність людини, те, як вона одягається, звичні пози, жести, міміка тощо.

Основною вимогою до будь-якого портретного об'єкта є точність відображеної документації. У цьому випадку автор не має права вигадувати щось у зображенні людської фігури, але не варто і відмовлятися від типового. Він поєднує суворе документальне та художнє узагальнення, щоб народити повноцінні етюди.

У портретних нарисах журналісти активно використовують результати сучасної психології. Наприклад, з'ясувавши, до якого психологічного типу належить людина: оптиміста, апатичного, холерика чи меланхоліка, вони можуть визначити, як ті чи інші якості проявляються у зовнішності та поведінці людини.

Портрет людини відтворюється за певними психологічними особливостями. Для опису зовнішнього вигляду також використовуються різні портретні штрихи. Вони необхідні, коли репортеру потрібно підкреслити будь-який душевний стан головного героя, його звичні жести і міміку, нарешті, те, як він одягається і хапається.

Художній засіб зображення є не тільки необхідним засобом опису зовнішнього середовища, а й необхідним засобом опису внутрішнього стану

людей. У сучасній журналістиці, закріплюються психологічні принципи подання психічного світу особистості.

Висновки до розділу 1

Як і мистецтво, журналістика реалізується в різних жанрах. Жанр – це відносно стійка структурно-смілова організація тексту, обумовлена характером відображення дійсності та ставленням до неї творця. У публіцистиці автора майже нічого не стримує: в есеї чи нарисі він може вправлятися образності й метафоричності

До жанрів сучасної інформаційної журналістики належать: нотатки, інтерв'ю, звіти про інциденти. До жанрів аналітичної журналістики належать: проблемні статті в пресі, сумнівні репортажі, листування, бесіди, коментарі, огляди преси, радіо і телебачення.

До художньо-публіцистичних жанрів: замальовка, нарис, есе, фейлетон та інші сатиричні жанри.

Нарис – літературний рід, відмінною ознакою якого є художній опис більшості окремих явищ дійсності, осмислених автором у їх типовості. Основу нарису зазвичай складає автор, який безпосередньо вивчає його об'єкт.

Основна особливість нарису – написання з натури. В інших літературних жанрах типізація створюється шляхом узагальнення відволікаючих автором характеристик багатьох окремих явищ.

Типове тут будується за допомогою фантастики, а фантастика ґрунтується на спостереженнях за цими явищами.

З особливостей нарису відзначають переважно характер нарису та його композиція. Він може взагалі не мати сюжету, або, принаймні, ослаблений. Автори нарисів часто переходять від одного характерного явища чи його сторони до іншого, просто окреслюючи їх залежності в загальному вигляді.

Не стримуючи розвитку потреби чітко й образно показати дію, автори частіше втручаються в хід подій, описаних від першої особи, ніж автори інших

жанрів. Це дає їм можливість вільніше групувати матеріали, з різними можливостями порівняння, аналогій.

У нарисі важливіші публіцистичні міркування, наукові узагальнення, а іноді й статистика.

Нарис містить у собі елементи мови публіцистики та науки більшою мірою, ніж мова будь-якого іншого літературного жанру.

Характеристика й особливості нарису як жанру не залишаються незмінними. У різні історичні періоди і різні класи виникли й посилюлися окремі характерні сторони жанру, змінилося і місце нарису в інших жанрах.

Як один із жанрів художньої публіцистики нарис вирішує завдання створення реалістичного стилю своїми особливими засобами – вираженням типових явищ, типових психологічних змін людей.

РОЗДІЛ 2

ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ПОРТРЕТНИХ НАРИСІВ ПРО УКРАЇНСЬКИХ ЖУРНАЛІСТІВ

2.1. Особливості написання портретного нарису про журналіста О.М.Кошака

У реалізації завдань кваліфікаційної роботи, зокрема у підготовці власного інформаційного проекту, ми врахували результати наших спостережень щодо жанрової палітри художньо-публіцистичних матеріалів у ЗМІ, їхньої тематики та частотності публікацій. Наш інформаційний проект – це три друковані матеріали у жанрі портретного нарису:

1. «Людина з світлою душею...»
2. «Володарка «Телетріумфу» – Алла Мазур».
3. «Найпопулярніший український журналіст-мандрівник»

Авторська ідея підготовленої нами добірки журналістських матеріалів визначається жанровою специфікою нарису та його жанровими варіантами. У підготовці своїх матеріалів у жанрі портретних нарисів ми зважали на те, що цей жанр являє собою опис, у якому особливу увагу потрібно приділити розкриттю особистості героя і водночас показати на його прикладі типові риси, що характеризують сучасне суспільство.

Хоча багато хто вважає нарис дуже легким до написання жанром. Але мало хто замислюється над тим, що перед роботою над створенням нарису будь-якого різновиду варто окреслити його структуру а саме:

- визначити соціальну проблему;
- проаналізувати, як вона вирішується;
- пов'язати міркування автора з характерами найяскравіших героїв.

Нарис може бути як негативним, так і позитивним, із зображенням героя, який подолав життєві труднощі та допомагав іншим, або бізнесмен, який знайшов шлях до успіху.

Автору важливо зрозуміти секрет успіху і передати його читачеві. Цей жанр цікавий тим, що не обмежує уяву автора.

Думка автора має бути зосереджена на ситуації особи чи проблемі – таким чином, щоб закінчитися художньо-публіцистичною розробкою концепції особи (портретні нариси.)

Автор цього жанру не лише цитує найяскравіші репліки героя з розмови, а й розуміє унікальність його особистості на основі різноманітних матеріалів.

Тематичний фокус пошуку новин був ретельно продуманий: прагнення до роботи, високі культурні потреби, гідність, бажання вчитись новому.

«Людина зі світлою душею...»

Він досить впевнено почувається на неозорій ниві журналістики. Самовіддана праця Олександра Михайловича Кошака отримала високе визнання не лише колег, друзів та студентів, у яких він має незаперечний авторитет, а й держави – адже працював кореспондентом Української радіостанції в Луганській області, першим заступником генерального директора Державної ТРК Луганської області, у Всесвітній службі УТРУ українського телебачення і радіо. Його висока професійна журналістська майстерність, одержимість, організаторський талант і досі захоплюють всіх енергійністю. Як зрілий фахівець, він побував чи не в усіх куточках рідної Луганської області, знав проблеми, тривоги і болі її мешканців, до глибини душі переймався ними. Почуте та записане там, у «глибинці» лягало в публіцистичні рядки, пристрасним словом звучало в телерадіоефірі. Без перебільшення, його журналістські шляхи-дороги завжди пролягали до людських сердець.

Сьогодні він є чудовим навчителем, педагогом від Бога. Цей хист особливо виявився під час роботи старшим викладачем кафедри журналістики Східнослов'янського національного університету ім В. Даля та доцентом кафедри журналістики Факультету міжнародних відносин Національного авіаційного університету. Про пізнання глибин журналістської професії свідчить і отримання наукового ступеня – кандидата наук з соціальних комунікацій. З 2014 року Олександр Михайлович працює на двох кафедрах Національного авіаційного університету: журналістики і реклами та зв'язків з громадськістю і кожен його вихованець знає його улюблений вислів: «Якщо в душі не «горить» і не «засвітилось», то й нічого йти на викладацьку роботу!». Серед його улюблених навчальних дисциплін : основи радіожурналістики; режисура радіо- й телепередач; основи продюсерської діяльності; постановка голосу; основи відео-виробництва.

«Коли за плечима 35 років практичної журналістики, то й сам чорт не брат! Коли, працюючи власним кореспондентом Українського радіо, ти щодня не сидиш на місці, висвітлюючи події, й ти один акредитований в області кореспондент – маєш всюди встигнути. А в області дуже багато цікавих подій! Найважливіше ти собі обираєш. І, як кажуть в народі, «вовка ноги годують». Тому після цієї роботи – викладацька діяльність тільки в задоволення!» – так Олександр Михайлович відповідає на питання «чи не тяжко йому викладати відразу 5 дисциплін».

Одного разу він задав нам студентам написати есе на тему «Моя маленька Батьківщина». Потрібно було написати про своє місто чи село. Спочатку дуже не хотілося писати про свої Музичі, типу «та про що особливе тут можна написати». Але коли зануришся в роботу, все відразу стане зрозумілим, що це малесеньке й непримітне село є дуже гарним та улюбленим для його мешканців. Адже кожен мальовничий куточок тут пов'язаний із пам'ятними моментами життя, дитинства, юності.

Олександр Михайлович із захопленням відгукується про своїх студентів, особливо про випускників: «Люблю свою професію, студентів – і ця подвійна

любов приносить плоди!». Разом зі своїми вихованцями він втілює у життя театральні вистави, вертепи та фестивалі.

У студентській виставі «Лісова пісня» Олександр Михайлович зіграв неповторний образ Лісовика, бо на цю роль не було охочих студентів-акторів. Він не відмовився зіграти цю роль, бо відчував, що студентів потрібно підтримати і дати провідні ролі. Так, разом у творчому колективі викладачів і студентів реалізується задумане.

Незабутні різдвяні канікули з влаштованим вертепом і вболіванням за редакцію «Українського радіо». Олександр Михайлович як відповідальний за виховну роботу надихає усіх на творчість – підтримує будь-який задум студентів, допомагає втілити в життя творчий задум студентів, навіть якщо щось виходить не так.

Ще один особистий спогад. Перша сесія – страшно через те, що все невідоме просто лякає, адже не знаєш, що буде далі і на що чекати. Довелося довго сидіти над глосарієм та визначеннями, тому що необхідним був гарний бал. Через хвилювання було тяжко триматися на ногах. Тоді Олександр Михайлович глянув та спитав: «Чому ти така злякана?» Зав'язалася розмова і страх відступив повністю. А цей викладач знає підхід до студентів. Якби він тоді відразу почав питати глосарій, навряд чи б тоді вдалося відразу відповісти. Він починає невимушено задавати питання, які взагалі не стосуються предмету, жартує і таким чином страх відступає. У такому знанні психології студента і виявляється професіоналізм викладача та навички комунікації.

Олександр Михайлович неодноразово залучав своїх студентів до підготовки телепередач про виставки в Українському культурно-мистецькому центрі. Він зазначає, що теорія не працює без практики, тому намагається залучити студентів до здобуття практичних навиків.

З першого курсу викладачі приділяють пильну увагу студентам і намагаються відчувати тих, хто щиро зацікавлений у своїй майбутній професії. Майбутні журналісти, жадібно ловлять кожне слово, а поради та зауваження

завжди виявляються доречними й сприймаються як товариські застереження, побажання та напуття, але не як істина в останній інстанції.

Так, його випускниця Дарина Реготун монтує програми на телеканалі «Іств». І не випадково інша вихованка, журналістка Іриною Сорока, займає високу посаду випускового директора на телеканалі «Крим.Реалії». Вона з теплотою згадує: «Ніколи не знала людини з такою світлою душею... У кожному з нас Олександр Михайлович умів розгледіти особистість, вишліфувати її особливі грані. У кожному він підносить усе прекрасне, особливе, вірячи у чисті помисли, які роблять нас майже янголами. Чимало заслужив добра на цій землі, чимало несподіванок приносило йому життя, але жодного дня, жодної хвилини не сходить з його обличчя добра батьківська посмішка».

Олександр Михайлович Кошак може пишатися своїм внеском у розвиток сучасної української культури, бо зі студентами він створив та опублікував шоу, про відомудинастію художників Пілюкіних.

Кожне спілкування з досвідченим журналістом і чудовою людиною вчить чомусь новому. Дивлячись на його добру посмішку, відчуваючи щире серце та слухаючи кожне його слово, хочеться прагнути до чогось високого, ставати кращою версією себе. Олександр Михайлович – викладач, який надихає і таким залишиться в нашому серці.

Пройдуть роки, університетські історії будуть згадуватися студентами. не є винятком гарних спогадів. Кожен пригадає його та його пари: як ми сміялися, коли Олександр Михайлович кожному загадував речення, яке потрібно було проговорити з різною інтонацією, або як половина аудиторії плакала, коли ми читали наші сповіді батькам.

Цікавими, такими, що спроектовані в майбутнє, є сьогодні ідеї і практичні напрацювання О. М. Кошака, що відкривають нове бачення розвитку української журналістики, спонукають до саморозвитку і самовдосконалення особистості майбутнього журналіста.

2.2. Портретний нарис про тележурналістку А.Г.Мазур «Володарка «Телетріумфу» – Алла Мазур»

Скільки б разів не доводилося читати прес-релізи чи дивитися відомі теленовини, завжди вдається помітити ці особливі риси журналістки Алли Мазур. Виокремлює серед усіх Аллу Мазур щира посмішка, виразне гарне обличчя, елегантна зачіска. Нібито звичайна жінка, але ж ні – відома журналістка.

Чиста та милозвучна українська мова, привабливий одяг та невимушена й природна жестикуляція – все це невід’ємна частина особистості Алли Мазур, яка свідчить про справжнього майстра своєї справи.

До того моменту, як жінка почала працювати ведучою на одному з головних телеканалів України, їй довелося пройти досить тернистий життєвий шлях.

Свою кар’єру журналістка розпочала в програмі на головній інформаційній радіохвилі України «1 канал», де готувала марафони та серйозні радіовисвітлення. Потім на УТ-1, де Алла Мазур спробувала себе в ролі телеведучої ток-шоу «Перехрестя» – перше вітчизняне ток-шоу. А потім стала однією із авторок скандального серіалу «Інвестиційна історія».

Невдовзі її не забарилися попросити вести перший випуск ТСН. А тепер улюблена ведуча мільйонів українців Алла Мазур – обличчя ТСН-новин та неймовірно важливий «кадр» на телеканалі «плюсів». А це, між іншим, провідний за рівнем важливості телеканал країни.

Алла Мазур ретельно стежить за своєю зовнішністю, адже вона як одне з головних обличчя каналу мусить завжди виглядати гідно, а тому і справляє приємне враження на глядачів своїми витонченим та неповторним вбранням.

Вона вільно володіє англійською та, на відміну від багатьох українців, чудово володіє рідною українською мовою. Як не дивно, вона не соромиться демонструвати відверті емоції та висловлювати свої погляди на нагальні проблеми, і це завжди доречно. Її емоції та коментарі завжди сприймалися

глядачами як щирі і ніколи не змінюється це враження. Навпаки ж, тільки збільшується симпатія та довіра до цієї журналістки.

Професійний рівень Алли Мазур підтверджують численні нагороди та почесні звання. Вона є володаркою «Всенародного визнання», удостоєна ордена «Княгині Ольги» третього ступеня, також є неодноразовою переможницею таких номінацій, як: «Людина року. Найкращий тележурналіст 1995 року», «Найкраща ведуча інформаційних програм», «Ділова жінка України. Телеведуча».

Алла Мазур розповідає у своїх численних інтерв'ю, що по життю рухається інтуїтивно. Вона ніколи не ставила перед собою категоричної вимоги стати журналістом. Просто знала, що буде займатись тим, до чого прагне душа і тоді буде викладатися на повну.

Так само, розповідає Алла Мазур, вона знала, що у неї будуть діти. Але досить довго йшла до цього рішення.

Один рік і чотири місяці Алла Мазур пробула у відпустці по догляду за дитиною. Це досить тривалий час як для телебачення, адже зміни там відбуваються дуже швидко. Вона і сама не планувала відходити від справ так надовго.

Але це виявилось тільки плюсом. Поки на каналі з'являлись нововведення та змінювалось керівництво – вона змогла довше часу провести зі своїм сином Тимофієм.

Оскільки Алла Мазур відноситься до перфекціоністів, які хочуть аби все було ідеально, то і мамою намагалась стати такою. І коли все стало налагоджуватись, журналістка пішла до автошколи. Адже завжди любила вчитись чомусь новому.

Жінка ще з дитинства прагнула спробувати себе у всьому. Це і було тим самим поштовхом іти далі. Вона відвідувала театральні гуртки і танцювальні, проводила шкільні вечори, брала участь у різних конкурсах, була ведучою на шкільних заходах, займалась самбо, декламацією та навіть була капітаном у

команді юних інспекторів дорожнього руху. Ця команда допомогла їй відкрити у собі командний голос.

Ведучою та репортером Алла Мазур стала ще в юні роки – на шкільній радіостанції. Саме тому вона не вагалась при виборі спеціальності коли вступала до університету.

Дуже багато її одногрупників хотіли працювати на телебаченні і черги на проби були величезними, вона вирішила знайти для себе іншу справу – таку ж цікаву. Стояти в черзі вона не любила ніколи.

Тож вибір впав на радіо і стала репортером на Першому каналі Українського радіо. Алла Григорівна підкорила найсильнішу редакцію – новини.

Шість років пішло в журналістки на те, аби навчитись професійному життю та практичній журналістиці. Впродовж трьох років із шести її намагались переманити на телебачення, адже це було її покликанням.

Згодом жінка вирішила зробити крок у нове життя та погодилась піти на телебачення. Адже на радіо їй ставало тісно, вона освоїла та опанувала там майже все.

Після того, як Алла Мазур змінила професію репортера на телеведучу програми «ТСН. Тиждень», з'явилися проблеми із графіком. Син уже навчався у школі і було дуже складно викроїти час, аби провести його разом. А для неї, як для мами, це було дуже важливо.

Зазвичай вихідні батьків співпадають з вихідними дітей – субота та неділя. Але для Алли Григорівни вихідні якраз були найбільш насиченими на роботі. Тому на перших порах вона домовилась із вчителями, що буде забирати сина раніше в один із днів. А коли у нього з'явилися додаткові заняття з англійської, довелось шукати інше рішення.

Та вона знайшла вихід і тут. Вони обрали день і тепер проводять весь вільний час разом, не відволікаючись ні на що. І син пильно за цим стежить. Тому навіть прем'єри мультфільмів приносять менше радості, аніж прогулянка на природі. Тому що під час фільму вся увага на екран.

Звісно у публічності є дві сторони – як хороша, так і погана. Як любляча мама, Алла Мазур хвилюється, як її робота може вплинути на дитину. Адже з одного боку всюди зустрічають з посмішкою та привітними словами. Але з іншого – до таких дітей «зірок» часто ставляться по-особливому, що не завжди доречно. Особливо, коли звідусіль чуєш, як правильно себе вести для того, щоб «не підвести маму, бо вона ж відома на всю країну».

Алла Григорівна Мазур любить допомагати іншим. Вона неодноразово відвозила іграшки до дитячого будинку. А син, побачивши випуск новин про дитячі будинки на «плюсах», відразу запитує у мами чи поїдуть вони навідати діток.

Телеведучу дуже вразила історія 16-річного хлопця Вані Вереха, який уже 15 років бореться за своє життя. Він був пацієнтом фонду «Таблеточки». У той момент на рахунку фонду майже не було коштів на лікування.

Хлопцю дуже довгий період часу не могли встановити правильний діагноз. Як виявилось потім, він хворий на синдром Швахмана-Даймонда. Лікування цього захворювання не практикується в Україні.

У свій День народження ця неймовірна жінка у прямому ефірі попросила усіх своїх друзів не дарувати їй подарунки та квіти, а відправити ці кошти на лікування Вані. І уявіть, це спрацювало.

Алла впевнена, що для того, аби почувати себе комфортно, важливо і те, щоб людям навколо також було добре. Адже всі знаходяться в одному великому човні і залежать одне від одного. І дуже важливо не падати духом, коли здається ніби все «скінчено»: «Як у мандрівника в пустелі: навіть коли буря, коли вітер валить з ніг і пісок застеляє очі, порятунком в тому, щоб не падати. А всупереч усьому, крок за кроком, йти».

До речі, цікаво те, що Алла Мазур працює на ТСН майже з першого дня існування цієї програми. Для багатьох журналістів України та телеведучих вона є прикладом для наслідування.

Премія «Телетріумф», яка є дуже престижною, аж вісім разів визнавала жінку найкращою ведучою інформаційно-аналітичної програми. Це

абсолютний рекорд «Телетріумфу» з кількості статуеток взагалі за всю історію існування цієї премії.

А ще вона мріє полетіти в Космос: «Звісно, хочу дочекатися, коли для цього не знадобиться суперпідготовка, як для перших космонавтів, коли не потрібно буде переносити всі ці супернавантаження. Але взагалі нічого надприродного в цій мрії я не бачу».

Глядачі звикли бачити Аллу Мазур у стриманих образах. Однак час від часу вона дивує шанувальників романтикою та інколи пробує нові ролі. Так, вона брала участь в озвучуванні диснейвського мультфільму «У пошуках Дорі».

Алла Мазур – унікальна українська жінка-журналіст, в якій зібрані всі найкращі якості – щирість, розум, стриманість, доброта, людяність, відвертість, допитливість. Водночас вона життєлюбна, ніжна, елегантна і неймовірно турботлива. Уся країна любить її та захоплюється нею.

2.3. Портретний нарис про тревел-журналіста Д.К.Комарова

Сучасний український телепростір сповнений розважальними програмами. Телебачення все більше розширює практику розважальної тематики та пропонує її глядачам.

Починає домінувати процес інфотейнменту, тобто суміші розваг та інформації. Тому аналітичність та публіцистичність як окремі види відходять на другий план.

Це призвело до того, що протягом останнього десятиліття подорожня журналістика чи тревел-журналістика набирала популярності.

Тревел-журналістика формує уявлення про різні географічні регіони, їх флору та фауну, національну культурну самобутність, історію та народне мистецтво, надихаючи аудиторію на подорожі, як елемент культурної практики.

Тревел- чи подорожня журналістика є особливим типом, заснованим на поданні інформації про подорожі та пригоди, де поєднані теми історії, культури, фотографії, біографії та літератури.

Дослідженням цієї тематики займаються як українські, так і західні науковці: Борн Й., Гануш Ф., Кукінг Б., Юферова О.

Дослідниця І. Показнева вважає, що подорожня журналістика є більш широким поняттям, ніж «пригодницькі програми» на радіо чи телебаченні, або «подорожній нарис», якщо говорити про друковані видання.

Нині ЗМІ переживають народження і злиття різних типів і форм.

Кандидат соціальних комунікацій Марина Варич у своїй статті «Тенденції розвитку жанру подорожнього нарису» вказує на те, що цей жанр є найцікавішим для мандрівників, оскільки в невеликому тексті можна знайти конкретні поради та погляди на життя іншої країни.

Однак такий матеріал буде містити мінімум реклами та максимум об'єктивності, оскільки автор не зацікавлений у рекламі конкретних готелів, видів транспорту чи маршрутів.

Серед науковців, що спеціалізуються на дослідженнях подорожніх програм варто відзначити: С. Акінфієва, В. Гоян, А. Новікову, Р. Удовиченка.

Зараз туристична тематика сильно відрізняється від того, що було на початку її зародження і від того, що ми бачили на сторінках радянських журналів.

Цьому є об'єктивне пояснення. Метою написання подорожніх нарисів за останні кілька десятиліть було пропагування соціалістичних ідей та висміювання капіталістичної системи. Оскільки ніхто не припускав, що радянські люди будуть виїжджати за межі СРСР, тому нариси не містили жодних порад для мандрівників.

Нині подорожні нариси трансформуються, вбираючи в себе інші типи характеристик, у тому числі аналітичні та інформаційні, а в процесі розвитку змінюються його основні функції, останнім часом основні функції – розважальна та рекламна.

Відомою програмою, яка сколихнула мандрівну тематику в Україні, стала «Світ навиворіт».

«Найпопулярніший український журналіст-мандрівник»

«Світ навиворіт» – українська тревел-передача про подорожі до найекзотичніших країн світу. Авторський проект журналіста і мандрівника Дмитра Комарова, прем'єра якого відбулася 11 грудня 2010 року на телеканалі 1+1. У цьому проекті Дмитро Костянтинович Комаров виконує всі функції. Він є режисером, сценаристом, керівником та автором.

Дмитро Комаров також відомий тим, що заснував некомерційний проект «Кап оф кофі», який виступає за відмову від невеликих щоденних витрат, таких як покупка чашки кави по дорозі на роботу та пересилання цих коштів на лікування дітей. За допомогою цього проекту йому вдалось зібрати потрібну суму на лікування п'ятеро дітей за кордоном.

Майбутній мандрівник та журналіст народився 17 червня 1983 року в Києві, столиці України. Він був першою дитиною звичайній радянській родині.

Його батьки були дуже скромними та зовсім не публічними людьми. Крім Дмитра, вони виховали ще двох дітей: сина і доньку. Незважаючи на погану фінансову ситуацію в 1990-х роках, їм вдалося створити дружну та міцну сім'ю і щасливе дитинство для всіх трьох дітей.

Майбутня кар'єрна орієнтація та вміння працювати в літературі у Дмитра з'явилися дуже рано. За своїм власним визнанням, він почав писати статті для журналів ще у молодших класах початкової школи. А в 17 років він уже серйозно зайнявся журналістикою, влаштувався у редакцію «Теленеділя», де його надихнули редагувати ексклюзивні матеріали для популярного українсько-російського тижневика.

Після закінчення школи Дмитро став студентом Національного транспортного університету.

Під час навчання в технічному університеті він продовжував писати для низки видань, зокрема «Менс Глос ЕГО» і «Плейбой», а згодом почав працювати спеціальним кореспондентом «Комсомольської правди» та «Ізвестій в Україні».

На третьому курсі НТУ він нарешті зрозумів, що найбільше цікавиться журналістикою, тож додатково почав навчання в Університеті культури і мистецтв.

У результаті юнак отримав два дипломи. Перший – інженера, другий – спеціаліста зі зв'язків з громадськістю.

Будучи студентом, Дмитро часто подорожував, відвідуючи невеликі міста і села, дізнаючись про місцевих жителів та їх самобутню культуру.

Цікаво також, що він волів подорожувати наодинці, вбачаючи в самотності корисний і важливий фактор для журналіста. На його думку, такий стан дозволяє йому дізнатися про незнайому країну і максимально зосередитися на власних почуттях і думках.

Як талісман для всіх своїх подорожей він носить з собою український прапор.

Під час подорожей у нього з'явився інтерес до фотографії, після чого почалися фотозвіти та виставки найцікавіших його робіт. Так, у 2005 році він провів виставку «Африка», до якої увійшли світлини з Кенії та Танзанії.

У 2007 – організував експозицію з назвою «Непал. 2064».

У 2009 – виставку «Індосутра», де були представлені вдалі фотографії, зроблені в Індії.

Виявляється, що він був першим іноземним фотожурналістом, який отримав дозвіл від влади на зйомку кремації вздовж Гангу. Сама поїздка, під час якої він встиг подолати 20 тисяч кілометрів за 90 днів, була занесена до книги рекордів України.

Незабаром Комаров Дмитро Костянтинович став брати з собою фотоапарат в подорож. Так і з'явилась ідея створити пізнавально-розважальну програму, щоб показати глядачам не традиційні туристичні визначні пам'ятки різних країн, а ексклюзивні історії про важкодоступні та загадкові місця, дикі племена, чарівних тварин та шокуючі ритуали.

Саме так і виниклотеле-шоу «Світ навиворіт».

Ведучий програми «Світ навиворіт» відданий власним проектам. Надмірна робота, захоплення вивченням екзотики, постійні довготривалі відрядження довгий час не дозволяли журналісту створити сім'ю.

У своїх інтерв'ю він зізнався, що надає великого значення романтичним і довготривалим стосункам. Але беручи до уваги стиль життя чоловіка, відбувалися короткі інтрижки. Доречі, він зустрів багато красунь на чужині, але вважає українок найкрасивішими дівчатами у світі.

У спілкуванні Дмитро Комаров найбільше цінує щирість. Телеведучий явно не боїться привносити новизну у своє життя. Лежати вдома та читати книгу – не його формат.

Не дивлячись на дуже насичений графік, він навіть був учасником танцювального шоу «Танці з зірками» у 2017 році. Його парою на шоу була Міс Україна 2016 року Олександра Кучеренко.

Протягом двох місяців у прямих ефірах він виконує румбу, пасадобль та самбу. Його старанність була відзначена суддями та глядачами. Але за декілька кроків від фіналу Дмитро та Олександра відмовились від участі у проєкті на користь іншої пари та попросили перерахувати кошти за відправлені смс на благодійність.

Не дивлячись на свою непросту професію, він все ж зустрів своє кохання. Його серця заповнила Олександра Кучеренко, його партнерка з танців із шоу «Танці з зірками». Таємно вони зіграли весілля. «Я приховував як міг. Ми дуже боялись, що хтось дізнається чи запідозрить щось. У нас була фобія. Ми хотіли, щоб ніхто нічого не знав. Якщо чесно, ми мало не розбіглись через шоу «Танці з зірками». Це була ідеальна перевірка. І якщо ми все ж не розійшлись через цей проєкт, то будемо жити разом до 90 років та помремо в один день,» – згадує Дмитро.

Я вважаю, що Дмитро Костянтинівич Комаров – унікальний український тревел-журналіст. Він продовжує свою кар'єру разом зі своїм оператором.

До речі, його ім'я ще раз було внесено у Книгу рекордів України за «найбільшу кількість програм, відзнятих з найменшою кількістю знімальної групи».

Він завжди відкритий до спілкування зі своїми прихильниками. За його роботою спостерігають, ним захоплюються.

Висновки до 2 Розділу

У сучасній журналістиці є такий термін, який називається «Гонзоджорналіст». Це жанр, який відображає факти очима самого автора, показуючи його особисте ставлення до предмета оповіді.

Щодо нариса, то в ньому поєднано багато елементів прози. Найпоширенішим трендом є написання нарисів про знаменитостей, оскільки це дозволяє повністю розкрити їх як особистостей. А авторське ставлення, виражене в стилі оповідання, свідчить про вплив людини на культуру та історію.

Оскільки нарис є жанром журналістики, він має відображати важливі соціальні проблеми. Це може бути що завгодно – від родинних зв'язків до кризи в системі правосуддя.

Для того, щоб розкрити повну картину проблеми, необхідно надати загальні положення ситуації. Було б дуже корисно надати статистику.

У підготовці своїх матеріалів у жанрі портретних нарисів ми зважали на те, що цей жанр являє собою опис, у якому особливу увагу потрібно приділити розкриттю особистості героя і водночас показати на його прикладі типові риси, що характеризують сучасне суспільство.

Хоча багато хто вважає нарис дуже легким до написання жанром. Але мало хто замислюється над тим, що перед роботою над створенням нарису будь-якого різновиду варто окреслити його структуру.

У контексті цієї проблеми нарис використовується як спосіб розкриття предмета та створення висновків для вирішення проблеми. Тому він стає корисним для суспільства явищем.

Якщо дивитись з погляду публіцистики, нариси мають бути максимально документальними. Для цього ми провели підготовчу роботу. Наприклад, отримали в свій архів достатню кількість фактів. Маніпулюючи ними та додаючи свої спостереження, вибудували композицію, яка показує всю схему розвитку опису, причини та наслідки.

Ми підготували власний інформаційний продукт, який містить добірку матеріалів в жанрі портретного нарису про українських журналістів О. М. Кошака, А.Г. Мазур, Д. К. Комарова: «Людина зі світлою душею...»; «Володарка «Телетріумфу» - Алла Мазур»; «Найпопулярніший український журналіст-мандрівник».

Авторська ідея підготовленої нами добірки журналістських матеріалів визначається жанровою специфікою нарису та його жанровими варіантам

Також, не варто забувати, щонарис – це жанр мистецтва, тому він повинен мати яскраві образи, багаті метафори та «змальовувати» характер головного героя. Тому люди, які читають цей нарис, побачать зображення своїх знайомих або себе, оскільки риси характеру та поведінки в певних ситуаціях схожі. Так само читачі асоціюють себе, наприклад, з героями улюблених романів та оповідань.

ВИСНОВКИ

Аналіз й узагальнення результатів проведеного дослідження дає можливість зробити такі висновки:

Художньо-публіцистичні жанри досліджували такі журналістикознавці, як І. Гаврилюк, О.Глушко, О.Гусєва, В.Здорова, Т. Ковальова, Л.Кройчик, А. Тертичний, Й. Тодоров та інші. Вони приділяли увагу теоретичним аспектам дослідження жанру нарису, його жанровим ознакам, типологічним рисам, образності та логіко-раціональній основі подання інформації.

Нарис – це один із найбільш актуальних жанрів художньої публіцистики, у якому журналіст у формі оперативного відгуку на суспільно важливу подію, розкриває образ цікавої особистості, створює портрет певного соціального колективу або розповідає про життя людей (побут, звичаї, традиції) у певному регіоні своєї або іншої країни світу. Жанровими варіантами нарису є: портретний нарис, подорожній нарис, фізіологічний нарис, проблемний нарис, науково-популярний. На сьогодні спостерігається злиття жанрів: нарис-інтерв'ю, нарис-розслідування, нарис-сповідь, нарис-спогад тощо.

Портретні нариси висвітлюють певний аспект людської концепції, розкривають внутрішній світ головного героя, його психосоціальні спонукання до дії, особистість і типовий характер. Автор аналізує характер головного героя. У портретному нарисі необхідно вказувати на деталі, які відрізняють його від інших. Переважно, це короткий зміст біографії, опис людських якостей, тому портретний нарис – це більше літературний, аніж публіцистичний жанр.

Головний герой портретного нарису – людина, змальована досить типово для свого часу, риси якої поєднуються з оригінальністю мислення та оригінальністю темпераменту.

Моніторинг української преси дозволив з'ясувати, наскільки активно журналісти використовують художньо-публіцистичні жанри та визначити місце нарису і його жанрових різновидів у мас-медійному контенті. Художньо-публіцистичні жанри значно поступаються інформаційним та аналітичним у періодичній пресі. Жанрова палітра художньо-публіцистичних матеріалів у різноманітна. Найбільш популярним є нарис, що має такі жанрові вияви, як портретний нарис, нарис-спогад, історичний нарис, нарис інтерв'ю, подорожній нарис. Абсолютна більшість художньо-публіцистичних матеріалів представлена портретним нарисом. З-поміж тематичних пріоритетів: культура, історія, професійна творчість, людина в історії. З урахування результатів теоретичного осмислення жанрових вимог нарису, моніторингу інформаційного контенту ми підготували власний інформаційний проєкт, який містить добірку матеріалів в жанрі портретного нарису про українських журналістів О. М. Кошака, А. Г. Мазур, Д. К. Комарова: «Людина зі світлою душею...», «Володарка «Телетріумфу» - Алла Мазур», «Найпопулярніший український журналіст-мандрівник».

Авторська ідея підготовленої нами добірки журналістських матеріалів визначається жанровою специфікою нарису та його жанровими варіантами. У підготовці своїх матеріалів у жанрі портретних нарисів ми зважали на те, що цей жанр являє собою опис, у якому особливу увагу потрібно приділити розкриттю особистості героя і водночас показати на його прикладі типові риси, що характеризують сучасне суспільство.

Якщо в літературі можливі всілякі експерименти зі словом і з логікою висловлювання, творення в стані екстазу, натхнення, то в журналістиці все ж наявний раціональний момент, зумовлений як усвідомленим ставленням автора до об'єкта і предмета відображення, так і відповідними професійними стандартами та професійною етикою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- 1.Ампілов В.А. Сучасний газетнийнарис. - Мінськ, 1972.
- 2.Алексеев В.А. Нарис. Спецкурс для студентів заочноговідділення. - Л., 1973
3. Бахтин М. М. Эстетика словесного творчества. – М., 1986. – 345с.
- 4.Беневоленського Т.А. Композиціягазетногонарису. - М., 1975.
- 5.Білецький ф. М. Оповідання. Новела. Нарис. – к., 1966. – 89
- 6.Блоцький О. По лезубритви. / Літературна газета. 1998. 4 листопада.
7. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теоріялітератури / За наук.ред. О. Галича. – К., 2001.– 488 с.
- 8.Гальчак С. Д. Заслужені журналісти України – випускники Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського Сучасний мас-медійний простір: реалії та перспективи розвитку : матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції (25 жовтня 2018 р.) [наук. ред. В. М. Каленич]. – Вінниця, 2018. – С.108-112
9. Гендер для медій. Підручник із гендерної теорії для журналістики та інших соціогуманітарних спеціальностей. / За ред. М.Маєрчик, О.Плахотнік, Г.Ярманової. – К.: Критика, 2014. – 217 с
10. Гетьманець М.Ф., Михайлин І.Л. Сучасний словник літератури і журналістики. – Х.: Прапор, 2009. – 384 с.
11. Гусєва О. О. Своєрідність нарисового жанру та його співвідношення з іншими документальними жанрами / О. Гусєва // Вісник книжкової палати. – 2014. – Вип.8. – С. 1–3.
12. Здоровега В. Й. Вступ до журналістики: конспект лекцій /В. Й. Здоровега. – Львів: Вища школа, 1975. – 111 с.
13. Здоровега В.Й. Теорія і методика журналістської творчості: Навч. посібник. – Л.: ПАІС, 2000. – 180 с.
14. Кузьменко В. І. Словник літературознавчихтермінів. – К., 1997. – 230 с.

15. Літературознавчий словник-довідник/ Р. Т. Гром'як, Ю. І. Ковалівтаін. – К., 1997. – 752 с.. – 189 с.
16. Максимець Ольга – студентка гуманітарного факультету Національного університету «Острозька академія» (м. Острог) Науковий керівник: Н. В. Криловець – кандидат філологічних наук ФАКТОЛОГІЧНИЙ ОПИС ЖУРНАЛІСТСЬКОГО РОЗСЛІДУВАННЯ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ ДЛЯ МЕДІЙНОЇ АУДИТОРІЇ//Сучасний мас-медійний простір: реалії та перспективи розвитку : матеріали ІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції (12–13 жовтня 2016 р.) [наук. ред. В. М. Каленич]. – Вінниця, 2016. – 352 с.
17. М.Д. Дяченко ПРОФЕСІЙНИЙ ПОРТРЕТ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ СУЧАСНОГО ЖУРНАЛІСТА / Держава та регіони Серія: Соціальні комунікації, 2012 р., № 2 (10) С.56-66.
18. Ольга СНИЖКО ЖАНРОВА СИСТЕМА ПУБЛІЦИСТИЧНИХ ТЕКСТІВ//Науковий вісник Ужгородського університету, 2011 237
19. Ворошилов В.В. Журналистика.
20. Григорьева Л.М. Биографический очерк в современной российской журнальной периодике: автореферат дис. ... кандидата филологических наук : 10.01.10 / Григорьева Людмила Михайловна. – Москва, 2010. – 22 с.
21. Журбина е. Искусство очерка. – м., 1957. – 221 с.
22. Канторович В. Я. Заметки писателя о современном очерке. М., 1975. С. 163.
23. Ким М.Н. Жанры современной журналистики. – Спб.: Изд-во Михайлова В.А., 2004. – 336 с.
24. Ким М. Н. Технология создания журналистского произведения: Учебно-методическое пособие. – Спб.: Изд-во Михайлова В.А., 2001..
25. Колосов Г.В. Поэтика очерка: Учеб.-метод, пособие к спецкурсу «Проблемы советского очерка». – М., 1977. С. 36.
26. Мала філологічна енциклопедія /укл. Скопненко О.І., Цимбалюк Т.В. К. Довіра. 2007. 477 с.
27. Риженко Л. Видозміни жанрових моделей друкованих ЗМІ. Держава та

регіони. Серія : Соціальні комунікації. 2016. № 1. С.34-42.

28. Фомичева Е.Г. Автор и герой в очерке : приемы портретизации : автореф. дис.канд. филол. наук : 10.01.10 / Фомичева Е.Г. – СПб., 2003. – 18 с.

Електронні ресурси

29. Авторська ідея. Можливості правового захисту

URL: <http://www.lex-line.com.ua/> (дата звернення: 16.02.2022)

30. Архів статей

URL: <http://arhiv-statey.pp.ua/index.php?newsid=6508> (дата звернення: 21.03.2022)

31. Портрет і біографія. Граничнасутністьжанрів

URL: journalib.univ.kiev.ua (дата звернення: 23.03.2022)

32. Українська література.

URL: <http://www.ukrlit.vn.ua/info/criticism/essay.html> (дата звернення: 26.03.2022)

33. Українська енциклопедія

URL: <http://www.uapedia.com.ua/?p=1315> (дата звернення: 26.03.2022)

34. Художній нарис у жанровій системі публіцистичної спадщини Олеся Гончара

URL: journalib.Univ.Kiev.Ua (дата звернення: 23.03.2022)

35. Беседы о журналистике

URL: www.ModernLib.ru (дата звернення: 21.03.2022)

36. Ради единого слова

URL: www.Electroniclibrary21.Ru (дата звернення: 21.03.2022)

37. Художественно-публицистические жанры журналистики

URL: www.unesco.kz (дата звернення: 26.03.2022)